

Altı Gün

Ferman-ı ilahi olan Kur'ân-ı Azîmüşşân'da Hâlik-ı Ezel ve Ebed, semavat ve arzı **altı günde** yarattığını bildiriyor. Bundan akla şöyle bir soru geliyor:

- **Gün**, dünyanın kendi etrafındaki bir devrinin müddeti olduğuna göre, henüz yerler ve gökler yaratılmadan, onların hilkatini gün tâbiriyle ifade etmekten murad nedir?

Cevap: Müfessir-i izâmın bir kısmı, günü, eyyam-ı dünya denilen ve tulû ve gurutpan hasil olan miktar ve müddet kadar, yani yirmi dört saat olarak telâkki etmişler. Bir kısmı da altı günü, **altı devir ve altı vakit** mânâsında beyan etmişler. Bazıları da bir günü Kur'an'da beyan olunan bin veya elli bin sene olarak kabul etmişlerdir. Diğer bir kısmı ise, semavat tabakalarını ve yerlerin her birini bir miktar ile takdir ve bir vakte tahsis ederek, yekûnunu ezel ve ebede nazaran altı gün sayılacak miktarda, yani ölçülü bir zamanda yarattı demişlerdir.

Şimdi, şöyle bir soru daha hatıra gelebilir:

- *Gün tabirinden maksad-ı İlâhî ne olursa olsun, bir anda yani def'aten yaratmak, kudret-i İlâhiyye'ye daha lâyük veya münasip düşmez miydi?*

Bu soruya cevaben deriz ki: Kudret-i İlâhî hiçbir vechile kabil-i tenahî değildir ve o Kudret-i Akdes tecezzi kabul etmez. Herhangi bir şeye taalûku, diğer şeylere taallûkuna mani değildir. Binaenaleyh, değil altı günde, dilerse bir anda dahi hasra gelmez âlemleri yaratır ve ifna eder. Nitekim bunun cüz'î bir misâlini bahar ve yaz tezgâhlarında kısmen müşahade ediyoruz.

Lâkin, **“Bu dünya darü'l-kudretten ziyade darü'l-hikmettir.”** Her isminin muktezası ve tecelli cihetleri ayrı ayrı ve çeşit çeşittir. Yani, ulvî-süflî, büyük-küçük bütün kâinat tabakaları, mülk ve melekûtiyle birbiri içinde girift olup, bütün şunatıyla birbirini ihsas eden rengârenk daireler gibi binler esmânın âyine-i tezahürüdür. Diğer bir tâbir ile o isimlerin tezgâhı hükmündedir.

Bütün esmâ, muktezasına göre o kâinat tabakalarında hükmünü icra edip, mertebe-i tecellilerini Hâkimiyet-i İlâhiye altında gösterir ve tezâhür ettirirler.

Evet, Allahü Teâlâ dileseydi bütün semâvat ve arzı bütün keyfiyet ve muhteviyatıyla, bir anda yaratabilirdi. *Fakat bu takdirde tertib ve tevâli ile meydana gelen şeyler nasıl olacaktı? Meselâ, insanlar arasında valide ve veledlik olmayacak mıydı? İnsanların kemâlleri, faraza yetmiş yaşında ise, birdenbire o yaşta mı hakedileceklerdi? Bu hâle göre, anında ve kemâlinde yaratılan bir şeyin zevali nasıl*

olacaktı? Yani, o hâlde zevalde de tertib olmayacağına göre, bir insan yaratıldığı anda hemen zevalde mi gidecekti? Diğer hayvanatı ve nebatatı da insanlara kıyas edebilirsiniz.

Diğer taraftan, hilkat defî ve ânî olsaydı, o takdirde iki mahlûk arasında bir terettüp ve tevâlî imkânı da kalmazdı. Sebep ve müsebbeb arasındaki tertipler, tevellüdler, tenasüller, tenasüpler ve bunlardaki faydalar ve hikmetler heba olup giderdi.

Her şeyin anında yaratılması mülâhazasına göre, ağaçlar nasıl meyve verecek ve çekirdekler nasıl ağaç olacaktır? O takdirde anasır, tevellüde gayr-ı kabil mi olacaktır? Yine bu suale göre, çünkü âlemlerin var olduğu kabul edildiği takdirde bugünkü âlemlerin olması lâzım gelmez miydi.

Ayrıca, bu sual mucibince, bütün insanlar, nebatat, hayvanat ve diğer mevcudat bir anda yaratılacağından, biri diğerinin hilkatine şahid olmazdı ki, bu hilkat ikinci yaratılışa yani âhirete delil olabilsin.

İşte, böyle bir fikirle nihayetsiz olan Kudret-i İlâhiyye'yi dünyaya hasredip, âhiretin olmamasını tevehhüm etmek, tasarrufat-ı İlâhiyye'yi inkâr ile zihinleri mecma-ı hâdisat olan bu âlemin kadîm olduğu zannına götürür.

Evet, *“Def’aten yaratmak kudrete daha münasip düşmez miydi?”* şeklindeki mezkûr suâle, *“elbetteki münasib düşmezdi”* şeklinde cevap vereceğiz.

Ayrıca şu noktaya da işaret edelim ki; her tedricde def’i ve ânî hilkat vardır, fakat def’i, ânî hilkatte tedric yoktur. Dolayısıyla da yaratılış def’i ve ânî olsaydı O Kâdir-i Zülcelâl’in terki ve tahlilde tezahür eden haşmet-i rubûbiyeti bilinmez olurdu.

Yukarıda izah edilen mukaddemelerden, hilkatteki tedric ve teenninin ism-i Hakîm ve rubûbiyet-i İlâhiye'nin muktezası olduğu bedahetle anlaşılmaktadır.

Bir sual: *Hâlik-ı Hakîm’in bu mükevvenatın hilkatini altı güne hasr ve tahsisinde ne gibi maslahat ve hikmetler vardır?*

Cevap: Bir tek zerreden umum kâinata kadar her bir mevcudun hilkatine binler hikmet takan O Hakîm-i Ezelî'nin yerlerin ve göklerin hilkatini altı güne tahsisinde de elbette ki birçok maslahatlar ve hikmetler vardır. Bu hikmetleri bilmemiz, olmamasına delalet etmez. Bununla beraber, akla gelen şöyle bir soruya ne cevap verilecektir: *Altı gün yerine beş veya yedi günde yaratsaydı, mezkûr sual sorulmayacak mıydı?*

Evet, tercih ve tahsis edici ancak Allah’dır (C.C.). Her şey O'nun irade-i kudsiyesine tâbidir. Hayırlar, meziyetler, şerefler, hâsiyetler O'nun tarafındandır. *İsterse mülkü verir mâlik eder, saltanat verir sultan eder, marifet verir ârif eder, hidâyet verir hâdî eder.* İsterse de bir lâhzada her şeyi hâk ile yeksân eder.

Zerreler, yıldızlar, güneşler, keheşanlar O'nun emrine bağlıdır. Dön! derse dönerler; dur! derse dururlar. İstedğine ziyâ verir nurlandırır, istediğini karanlığın zulmetine gömer.

Allah (C.C.) O'dur ki, arş-ı rubûbiyetinde durup, irade-i kudsiyesiyle, hakimiyet ve ceberutiyetle ilelebed icraat-ı hâkimiyesini yürütür.